20.

Claudia Florina Pop

Metode și tehnici de comunicare în mediul educațional

Colecția Paedagogia

presa universitară clujeană

CLAUDIA FLORINA POP

METODE ȘI TEHNICI DE COMUNICARE ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL

Colecția *Paedagogia* este coordonată de Mușata Bocoș.

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Adela Bradea

Conf. univ. dr. Claudia Leah

ISBN 978-606-37-1157-2

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruţa Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

CLAUDIA FLORINA POP

METODE ȘI TEHNICI DE COMUNICARE ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2021

„Oamenii se urăsc pentru că se tem,
se tem pentru că nu se cunosc
şi nu se cunosc pentru că nu comunică”.

Martin Luther King

CUPRINS

I. *COMUNICAREA* 7
I.1. Ce este comunicarea? Concepte cheie........................ 7
I.2. Comunicarea – definire şi caracteristici.................. 14
I.3. Cunoaşterea de sine. Imaginea de sine.
Respectul de sine 15
II. *COMUNICAREA DIDACTICĂ* 19
II.1. Caracteristici ale comunicării didactice................. 20
II.2. Tipuri de comunicare.. 21
II.3. Stiluri de comunicare 23
II.4. Atitudini de comunicare 28
III. *FEED-BACK-UL – COMPONENTĂ ESENŢIALĂ*
***A COMUNICĂRII DIDACTICE* 29**
IV. *SISTEMUL INFORMAŢIONAL*
***ÎN CADRUL INSTITUŢIEI ŞCOLARE* 35**
IV.1. Conceptul şi funţiile sistemului informaţional
în cadrul instituţiei 35
V. *MODELE ŞI REŢELE DE COMUNICARE* 37
V.1. Modele ale comunicării 37
V.2. Reţele de comunicare... 38
V.3. Bariere, blocaje, perturbări în comunicarea didactică.. 40
VI. *CONFLICTUL* 43
VI.1. Conflictul în mediul şcolar 44
VI.2. Perspective teoretice asupra conflictelor 46
VI.3. Modele ale conflictului... 47
VI.4. Cauze ale apariţiei conflictelor:
atitudini şi percepţii care pot duce la conflict 51
VI.5. Tipologia conflictelor şcolare 52
VI.6. Funcţii ale conflictului în mediul şcolar.................... 54
VI.7. Efecte pozitive şi negative ale conflictului şcolar 55

VII. ***MEDIEREA CONFLICTELOR ŞCOLARE*** **.......................... 59**
VII.1. Ce este medierea? 59
VII.2. Condiţiile medierii.. 60
VII.3. Etapele procesului de mediere.................................. 61
VII.4. Peer-mediation – medierea conflictelor între elevi
de către elevi 63
VII.5. Negocierea 65
VII.6. Elaborarea unor strategii de negociere
adecvate situaţiilor 67
VII.7. Funcţiile negocierii 68
VIII. ***PREVENIREA vs STIMULAREA CONFLICTELOR***
ÎN MEDIUL ŞCOLAR **.. 73**
VIII.1. Comunicarea eficientă – mijloc de prevenire
a conflictului 73
VIII.2. Principii ale comunicării
în managementul conflictelor................................ 75
VIII.2.1. Comunicarea asertivă/pasivă/agresivă.. 75
VIII.3. Strategii de prevenire a conflictelor
în mediul şcolar.. 78
VIII.4. Strategii de stimulare a conflictului
în mediul şcolar.. 81
IX. ***COMUNICAREA DIDACTICĂ ÎN MEDIUL VIRTUAL***
(ONLINE) **.. 85**
IX.1. Comunicarea virtuală 88
IX.2. Mijloace de realizare a comunicării virtuale............. 93
IX.3. Avantaje şi dezavantaje ale comunicării virtuale 96
IX.4. Consecinţele comunicării virtuale
asupra limbajului comun 99
IX.5. Aspecte pozitive şi negative ale comunicării
în mediul online 102

CONCLUZII **.. 115**
BIBLIOGRAFIE **... 117**
APLICAŢII **... 121**
ANEXE **... 123**

I. COMUNICAREA

I.1. Ce este comunicarea? Concepte cheie

Comunicarea *este:*

- ✓ dezbaterea unor idei de către două persoane;
- ✓ conversaţia sau socializarea cu alte persoane;
- ✓ interacţiunea între persoane;
- ✓ exprimarea unor idei;
- ✓ mesajul adresat şi răspunsurile date unei persoane.

Capacitatea noastră de a face schimb de idei şi păreri cu alte persoane, de a le înţelege punctul de vedere şi de a rezolva problemele apărute depinde de cât de eficient comunicăm.

Comunicarea eficientă este importantă în toate sferele vieţii tale: la serviciu, acasă, când eşti cu prietenii şi rudele sau cu persoane străine. Comunicarea eficientă îţi permite, în cele mai variate situaţii, să îţi construieşti cu uşurinţă relaţii cu oameni noi şi să fii sigur de tine atunci când comunici cu persoane extrem de diferite.

Faptul că eşti capabil să comunici mai eficient la serviciu şi în mediile profesionale te ajută să ai succes. Când reuşeşti să comunici eficient, vei părea mai organizat, mai documentat şi îţi vei spori şansele de a ajunge unde doreşti la locul de muncă şi în carieră.

La serviciu comunicarea defectuoasă este un obstacol în calea realizării obiectivelor: exprimarea ineficientă duce la acţiuni ineficiente.

Termenul „comunicare” vine din latinul „communis” care înseamnă „comun”. „A comunica” înseamnă deci „a face comun” sau „ a face cunoscut”. Actul de a face anumite lucruri comune şi cunoscute se realizează prin schimbul de gânduri, idei şi sentimente.

Comunicarea este schimbul de idei, infomaţii şi sentimente. Accentul cade pe cuvântul „schimb” - ce implică să dai şi să primeşti – astfel încât comunicarea este un proces bidirecţional, la care iau parte atât vorbitorul, cât şi ascultătorul. Evident Vorbitorul şi Ascultătorul trebuie să aibă o înţelegere comnună a sensului cuvintelor şi al sunetelor, gesturilor, expresiilor, simbolurilor şi contextului folosite în comunicare. (Şoitu, L., 2001)

Cheia pentru o comunicare eficientă este existenţa unei înţelegeri comune a intenţiei şi sensului, atât cel care transmite, cât şi cel care receptează au o înţelegere comună a scopului, sensului şi semnificaţia mesajului. Dar, o înţelegere comună nu garantează în mod necesar un acord comun asupra acţiunilor ce vor deriva din comunicare, dar cu siguranţă îl face mai probabil.

***Conceptele cheie** sunt:*

- comunicare
- emiţător
- receptor
- mesaj
- canal

Viaţa noastră de fiecare zi presupune **comunicare.** Comunicăm cu noi înşine, cu ceilalţi, comunicăm mai mult sau mai puţin. Comunicăm, indiferent dacă vrem sau nu, în

diferite situaţii; când vorbim sau când scriem, când muncim sau când ne relaxăm, comunicăm prin gesturile pe care le facem, prin expresia feţei, comunicăm tot timpul.

O altă definiţie a comunicării: mod fundamental de interacţiune psihosocială a persoanelor, realizată prin limbaj articulat sau prin alte coduri, în vederea transmiterii unei informaţii, a obţinerii stabilităţii sau a unor modificări de comportament individual sau de grup. (Prutianu, Ş., 2004)

Comunicarea se poate defini ca un proces de împărtăşire a unor informaţii prin utilizarea unor semne, semnale, simboluri, pentru a transmite şi pentru a primi mesaje. Oamenii comunică idei, semnificaţii, emoţii, sentimente.

Emiţător – este persoana care trimite mesajul iar **receptorul** este persoana care primeşte mesajul. Participanţii în procesul de comunicare îţi pot schimba rolurile.

Mesajul – reprezintă ideile, sentimentele etc. care constituie conţinutul comunicării. Pentru a fi înţeles, mesajul este codificat de emiţător, fiind transpus în semne, semnale, simboluri, respectiv în limbajul unui cod, acesta urmând a fi decodat de receptor, fiind descifrat. Pentru Emiţător este important nu doar ce doreşte să comunici dar şi ceea ce comunică în mod real iar pentru Receptor este important nu doar ceea ce înţelege, cât ceea ce reţine şi acceptă.

Receptorul poate redimensiona mesajul în funcţie de:

- setul de coduri de care dispune
- posibilităţi de înţelegere
- nevoi, aşteptări
- posibilităţile de asimilare şi de integrare în sistemul propriu de idei, opinii, sentimente etc.

II. COMUNICAREA DIDACTICĂ

Comunicarea educaţională sau pedagogică este cea care mijloceşte realizarea fenomenului educaţional în ansamblul său. Acest tip de comunicare constituie baza procesului de predare – asimilare a cunoştinţelor în cadrul instituţionalizat al şcolii şi între parteneri cu status – roluri determinante: profesori – elevi/studenţi etc. (Bradea, A., 2007)

În literatura pedagogică se consideră că esenţa procesului de predare – învăţare este comunicarea. Devin astfel prioritare activităţile de vorbire şi ascultare, iar cei doi agenţi ai procesului de educaţie, profesorul şi elevul, sunt legaţi printr-un sistem de comunicare reciprocă. Ca urmare, şi evaluarea eficienţei muncii instructiv – educative va ţine cont de criteriile derivate din comunicare. Comunicarea didactică se referă la transmisia şi schimbul de informaţii dintre educator şi elev şi invers, la circulaţia de impresii, trăiri afective, judecăţi de valoare, comenzi, cu scopul de a îmbogăţi sfera cunoştinţelor, pentru a determina modificări comportamentale (Ezechil, L., 2002). Ea vizează în principal *înţelegerea*, pentru asigurarea căreia educatorul are un rol activ, în sensul că el acţionează ca un filtru ce selectează, organizează şi personalizează informaţia.

III. FEED-BACK-UL – COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A COMUNICĂRII DIDACTICE

Feed-back–ul este „un mecanism de retur, de retroacţiune comparativă între efectele aşteptate şi cele obţinute, cu rol de dirijare continuă, de (auto)control, (auto)reglare şi ameliorare. Graţie efectelor sale devine posibilă o permanentă verificare a modului în care se produce achiziţia cunoştinţelor şi o studiere etapizată a progresiei învăţării şi cunoaşterii" (Bocoş, M., 2002).

Importanţa *feed-back*–ului decurge din necesitatea ambilor termeni ai relaţiei de comunicare didactică de a lua decizii în ceea ce priveşte continuarea comunicării şi, respectiv, efectuarea unei sarcini de lucru. Stocarea mesajului nu este un scop în sine. El trebuie prelucrat şi utilizat pentru achiziţii informaţionale în continuare şi pentru aplicare, fapt ce pretinde ca educatorul să fie permanent informat asupra efectelor pe care le are mesajul său asupra elevului.

Prin *feed-back* se pot elimina la timp eventuale perturbări şi/sau distorsiuni în receptarea mesajelor. Dacă informaţia este imediată şi autentică, aceasta permite luarea unor măsuri adecvate de asigurare a eficienţei comunicării. (Blândul, V., 2014) Aşadar, funcţiile *feed-back*–ului sunt, în acelaşi timp, de control şi de reglare/autoreglare a comportamentului în general, inclusiv al celui comunicaţional. *Feed-back*-ul sancţionează o stare de fapt. El exprimă efectul, pozitiv sau negativ, al procesului de comunicare didactică. Educatorul ia

IV. SISTEMUL INFORMAŢIONAL ÎN CADRUL INSTITUŢIEI ŞCOLARE

IV.1. Conceptul şi funcţiile sistemului informaţional în cadrul instituţiei

Orice sistem, pentru a putea funcţiona, trebuie să îndeplinească şi condiţia existenţei unui schimb permanent de informaţii între elementele acestuia, precum şi între ansamblul respectiv şi alte componente din mediul exterior.

Pornind de la premisa că sistemul informaţional este o componentă a sistemului de management al oricărei instituţii, entităţi alături de sistemul organizatoric, sistemul decizional şi sistemul de metode şi tehnici de conducere, acesta poate fi definit ca totalitatea datelor, informaţiilor, circuitelor şi fluxurilor informaţionale, procedurilor şi mijloacelor de tratare a informaţiilor existente într-o unitate, având ca scop să asigure suportul informaţional necesar pentru stabilirea şi îndeplinirea obiectivelor. El este o componentă a sistemului de conducere cu un impact din ce în ce mai mare asupra funcţionalităţii şi eficienţei activităţilor, prin prelucrarea informaţiilor existente urmărindu-se satisfacerea anumitor obiective stabilite de conducerea instituţiei. (Iacob, D., 2003)

V. MODELE ŞI REŢELE DE COMUNICARE

V.1. Modele ale comunicării

Orice act de comunicare cuprinde câteva elemente structurale şi anume (Şoitu, L., 2000): cei doi parteneri de comunicare – emiţătorul şi receptorul, mesajul, canalul de comunicare, factorii perturbatori, contextul comunicării şi feedbackul. Luându-se în considerare toate aceste elemente componente, au fost realizate de-a lungul timpului diferite modele de comunicare care încearcă să explice din diferite unghiuri procesul comunicării: modelul antic, modelul social, modelul comunicării în masă, cel lingvistic, cel informaţional-statistic, modelul cibernetic şi cel pedagogic.

Ne vom opri în cele ce urmează asupra modelului pedagogic, deoarece îl considerăm cel mai relevant în ceea ce priveşte activitatea şi comunicarea didactică.

Modelul pedagogic al comunicării (Iacob, L., 1998)
A fost realizat de Meyer-Eppler în anul 1963 şi este printre primele modele care se referă la comunicarea interpersonală. Schema modelului este redată în ceea ce urmează:

VI. CONFLICTUL

Conflictul apare ca o parte firească a procesului de comunicare, în relaţiile din fiecare zi ale persoanei cu prietenii, familia sau colegii de serviciu. În opinia lui Boroş, S. şi Petra, L., (Lemeni, G., Miclea, M., coord., 2004) vorbim despre conflict atunci când două sau mai multe persoane au interese diferite într-o situaţie, iar aceste interese sunt contradictorii şi împiedică comunicarea adecvată între acele persoane. Etimologic, conflict înseamnă lovire reciprocă, înfruntare (*conflictus* = a se lovi unul pe altul). Este caracterizat drept o "opoziţie deschisă, o luptă între indivizi sau grupuri cu interese divergente sau incompatibile, cu efecte distructiv (de ce mai multe ori) asupra interacţiunii sociale" (Şoitu, L., 2000).

Cei doi parteneri educaţionali, profesorul şi elevul, sunt implicaţi într-o serie de activităţi comune, bazate în primul rând pe comunicare didactică. Ca urmare, este important de subliniat că este normal să apară conflictul, deoarece vorbim despre personalităţi diferite implicate în aceeaşi activitate, care au concepţii de viaţă şi expectanţe diferite; conflictul poate fi rezolvat întotdeauna dacă acest lucru este dorit cu adevărat; un rol foarte important în conflict îl au sentimentele, mai ales cele neconştientizate; conflictul din mediul şcolar trebuie rezolvat întotdeauna încercându-se găsirea unor soluţii acceptate de toţi partenerii implicaţi în activitatea de predare-învăţare.

Modurile în care ni se prezintă conflictele la nivelul şcolii sunt foarte diverse. Aici conflictul poate fi întâlnit atât în timpul orelor cât şi în pauze, atât în clasă cât şi pe holuri, pe terenul de sport sau chiar în biroul directorului, între elevi, între grupuri de elevi, între elevi şi grupuri de elevi, între un cadru didactic şi un elev, între un cadru didactic şi un grup de elevi, între cadre didactice şi elevi, între cadre didactice şi cadre didactice etc. *Această realitate evidenţiază responsabilitatea pe care o au cadrele didactice de a transforma situaţiile conflictuale în oportunităţi de învăţare pentru comunitatea şcolară.*

VI.1. Conflictele în mediul şcolar

Departe de a fi un accident, conflictul constituie una dintre cele mai întâlnite forme de manifestare a existenţei. Conflictul este intrinsec obiectelor, fenomenelor, proceselor, putând fi considerat esenţa evoluţiei şi dezvoltării. Dezvoltarea însăşi nu este liniară, ci presupune negări ale stadiilor anterioare, salturi calitative care implică în mod necesar conflictul. (Prutianu, Ş., 2005)

La nivel interuman, conflictul este experimentat ca o ciocnire, ca o luptă între atitudini, tendinţe, interese opuse care sunt greu de reconciliat.

Rezistenţa, neliniştea, ostilitatea sunt stări afective care apar în timpul unui conflict şi evaluează relaţiile antagoniste între persoanele sau grupurile aflate în relaţii tensionate. Polarizarea negativă a emoţiilor resimţite în timpul conflictelor face ca acestea să fie resimţite ca stări sociale disfuncţionale, deşi efectul lor poate fi şi unul pozitiv. *Conflictul este un*

VII. MEDIEREA CONFLICTELOR ŞCOLARE

Chiar dacă un cadru didactic utilizează în activitatea de la clasă strategii de prevenire a conflictelor, uneori, apariţia acestora este inevitabilă. De cele mai multe ori, conflictele spontane sau provocate impun intervenţia unei terţe persoane care are abilitatea de a soluţiona problema prin mediere, arbitraj, consiliere. Ne vom opri în acest capitol asupra rolului pe care medierea îl are în soluţionarea conflictului şcolar.

VII.1. Ce este medierea?

Medierea presupune intervenţia terţei părţi, neutră în raport cu părţile aflate în conflict, în rezolvarea conflictului prin facilitarea comunicării şi oferirea de sugestii (Drăgan, I., 2007)

A media înseamnă a interveni între părţile ostile şi a le conduce spre schimbarea atitudinii şi a percepţiei celeilalte părţi din oponent în partener şi spre rezolvarea conflictului. (Pop, C.F., 2017).

Mediatorul nu poate impune părţilor o soluţie cu privire la conflictul supus medierii. Acesta nu trebuie confundat cu negociatorul. El reprezintă a treia parte, neutră impartiala şi fără putere de decizie, ajută părţile să ajungă împreună la o înţelegere mutual acceptată, în vederea încheierii conflictului. Mediatorul poate fi o persoană calificată în acest scop, dar şi manager, director, părinte, profesor, sau chiar elev.

Părţile care intră în conflict de cele mei multe ori consideră că interesele lor sunt diametral opuse, iar cîştigul uneia înseamnă pierderea celeilalte. Este cunoscut faptul că există multe alte alternative, care prin mediere, sau negociere pot ajunge fie la un compromis, fie la o soluţie de câştig pentru ambele părţi.

VII.2. Condiţiile medierii

Nu toate situaţiile conflictuale pot fi supuse unui proces de mediere. Aceasta este recomandată când:

- între părţi a survenit o ruptură
- ostilitatea este atât de puternică încât face imposibilă colaborarea
- părţile nu reuşesc să elimine divergenţele
- complexitatea problemei depăşeşte capacitatea de management de care dispun părţile
- persoanele/părţile implicate se cunosc
- menţinerea relaţiei între cele două părţi este importantă
- ele lucrează sau locuiesc împreună şi nu pot evita să interacţioneze
- problema este activată de un puternic element emoţional
- persoanele/părţile implicate doresc să discute despre conflict
- este nevoie de o rezolvare sau de o decizie rapidă

E foarte important de ştiut că intervenţia terţilor trebuie evitată atâta vreme cât părţile reuşesc să-şi dispute, în mod direct, într-o manieră constructivă, problemele apărute. De cele mai multe ori, intervenţia terţilor este dorită de ambele părţi, însă ea poate fi impusă prin reguli, legi, obligaţii stabilite într-o organizaţie (mai ales în cazul conflictelor din mediul şcolar).

VIII. PREVENIREA vs. STIMULAREA CONFLICTELOR ÎN MEDIUL ŞCOLAR

VIII.1. Comunicarea – mijloc de prevenire a conflictului

Cea mai uzuală formă interumană de interacţiune socială este comunicarea. Din nefericire, modelele de comunicare existente la un moment dat în societate nu sunt întotdeauna pozitive; adesea este vorba despre schimburi predictibile şi inefective de conţinuturi verbale, adică de comunicare aparentă, uneori chiar în mod deliberat falsă. (Hariuc, C., 2002)

O comunicare deficitară poate determina apariţia conflictului. Însă, la fel de adevărat este că şi o comunicare extensivă, bogată constituie o sursă de neînţelegeri şi dezacorduri, ceea ce duce, în mod similar, la conflict

Se pune problema rolului pe care comunicarea îl are în declanşarea, derularea şi rezolvarea conflictului. În cazul în care nu există nici o ameninţare, comunicarea este o condiţie necesară, dar nu şi suficientă pentru schimbarea atitudinilor ostile ale participanţilor. În cazul ameninţării bilaterale, comunicarea nu are nici un efect pozitiv. Participanţii utilizează canalele de comunicare puse la dispoziţie exclusiv în scopul de a se ameninţa reciproc, climatul fiind mult prea tensionat. Este situaţia ce caracterizează, prin excelenţă, relaţiile conflictuale. În situaţia de ameninţare unilaterală, comunicarea obligatorie pare să avantajeze participantul care posedă ameninţarea, celălalt având tendinţa de a ceda mai rapid. E vorba de un raport inechitabil de putere.

Conform lui Sălăvăstru, D. (2004), pornind de la analiza psihosocială a conflictului din punctul de vedere al planului comunicării, relevă următoarele aspecte caracterstice:

- Comunicarea, în acest caz, este puternic restrânsă, în ceea ce priveşte numărul canalelor utilizate şi al mesajelor, ajungându-se frecvent la absenţa totală a mesajelor;
- Conţinutul comunicării tinde să-şi piardă caracterul predorent cognitiv; pe canalele de comunicare aflate la dispoziţie se transmit cu prioritate ameninţări şi mai puţin informaţii;
- În situaţiile (foarte rare, de altfel) în care participanţii trimit totuşi informaţii pe canalele disponibile, acestea sunt în mod intenţionat denaturate, false;
- Informaţiile devin resurse rare, extrem de valorizate şi căutate de ambii participanţi;
- Interesul participanţilor se centrează pe exploatarea maximală a informaţiilor disponibile; deţinerea exclusivă a informaţiilor este dublată de vehicularea unor ameninţări sau chiar agresiuni pe canalele de comunicare posibile;
- Aspectele nonverbale ale comunicării dintre cei doi participanţi sunt mult mai evidente, depăşindu-le ca semnificaţie şi cantitate pe cele de ordin verbal;
- Apar diferenţe considerabile între participanţii favorizaţi şi cei defavorizaţi de raportul puterii disponibile în ceea ce priveşte natura şi conţinutul comunicării. Astfel, actorii sociali elaborează şi utilizează strategii de comunicare radical diferite.

IX. ASPECTE ALE COMUNICĂRII DIDACTICE ÎN MEDIUL VIRTUAL (ONLINE)

În acest capitol trecem în revistă câteva aspecte ale comunicării, respectiv ale comunicării educaţionale în spaţiul virtual, fapt impus şi de situaţia pandemică din anul 2020. Nevoia de a continua procesul instructiv-educativ, chiar dacă prezenţa în şcoli n-a mai fost posibilă pentru o lunga perioadă de timp, a făcut ca sistemul educaţional să se adapteze noilor tehnologii, în special, de a îmbunătăţi căile de comunicare şi de transmitere a noilor cunoştinţe, de a păstra, până la urmă legăturile emoţionale existente şi de a crea altele noi.

În acest sens, mediul online a fost luat cu asalt, chiar dacă, până în 2020 existau şcoli, universităţi care foloseau platforme educaţionale de tip eLearning, în special cele care deserveau învățământul la distanță sau cel fără frecvență.

Modernizarea unui sistem, indiferent de domeniul de aplicabilitate, este factorul esențial în asigurarea calității activităților prestate. Modernizarea bazei materiale, prin investiții în menținerea, recondiționarea sau achiziția mijloacelor și asigurarea unui spațiu de muncă adecvat, ridicarea nivelului de pregătire, perfecționarea și motivarea angajaților, asigurarea monitorizării și controlului la nivelul instituției, stabilirea și aplicarea unor reglementări care să garanteze respectarea eticii, egalității și incluziunii sunt coordonatele generale ale evoluției și eficienței unei structuri. (Pop C.F., 2021)

Referindu-ne la sistemul de învățământ, un microcosmos reprezentativ pentru întreaga societate, putem reformula astfel: comunicarea didactică nu se poate produce eficient fără îndeplinirea unor condiții, cum ar fi asigurarea unui spațiu corespunzător pentru elevi și profesori, asigurarea mijloacelor de învățământ, perfecționarea cadrelor didactice, menținerea unui climat de colaborare între toți participanții la procesul instructiv-educativ prin asigurarea unei bune comunicări instituționale, garantarea principiilor de egalitate, echitate șă siguranță și bineînțeles, alinierea, din punct de vedere material și profesional la tendințele moderne ale dezvoltării economico-sociale. (Kiss, J., 2020)

Trebuie amintit faptul că pandemia generată de infectarea cu virusul SARS-CoV-2, în anul 2020, a generat disfuncționalități în lanț la nivelul societății, sistemul de învățământ fiind puternic afectat. Imposibilitatea desfășurării orelor de curs în unitățile de învățământ a deschis calea reorientării acestuia spre digitalizare, comunicarea digitală fiind deja definită, dezbătută și aplicată în alte medii, cum ar fi cel de afaceri.

Problema pe care o identificăm se referă la capacitatea sistemului de învățământ preuniversitar, de a absorbi, adapta și utiliza componentele digitalizării în măsura în care să garanteze o educație de calitate, accesibilă tuturor elevilor din sistem din perspectiva comunicării didactice, factorul esențial al validării procesului instructiv-educativ.

Aceast capitol urmărește analiza conexiunii, relației de interdependență între aptitudinea de a comunica, procesul didactic și evoluția tehnologică, pornind de la paradigmele comunicării, analizînd-o în context educațional și dezvoltând-o în sfera digitalizării.

CONCLUZII

Capacitatea noastră de a face schimb de idei şi păreri cu alte persoane, de a le înţelege punctul de vedere şi de a rezolva problemele apărute depinde de cât de eficient comunicăm. Comunicarea eficientă este importantă în toate sferele vieţii tale: la serviciu, acasă, când eşti cu prietenii şi rudele sau cu persoane străine. Comunicarea eficientă îţi permite, în cele mai variate situaţii, să îţi construieşti cu uşurinţă relaţii cu oameni noi şi să fii sigur de tine atunci când comunici cu persoane extrem de diferite.

Într-o lume dominată de diferite forme de comunicare, de la cele mai simple, directe, până la unele extrem de complexe, indirecte, printre competenţele extrem de importante pe care trebuie să le avem şi să le transmitem elevilor noştri se numără şi aptitudinea de a comunica şi de a beneficia de efectele acestui proces.

În mediul educaţional, un profesor bun trebuie să păstreze calitatea actului didactic indiferent de modalitățile prin care transmite informațiile. Există multe alte forme de asigurare a calității în predare și în promovarea interacțiunilor didactice, mai ales în contextele în care accesul la tehnologie e dificil, chiar imposibil uneori.

De aceea, e important că școala de acasă nu înseamnă doar platforme digitale, impresionante prin performanțele lor tehnice. Activitățile de învățare gestionate telefonic sau cele care ajung tipărite la elevii fără acces la Internet sunt la fel de importante. Transferul de creativitate de la activitatea din clasa

reală la cea mediată tehnologic sau într-un mediu informal este vizibil în cazul educatorilor responsabili.

Învăţământul românesc trebuie să facă faţă unei mari provocări, şcoala fiind nevoită să se adapteze noii realităţi şi noilor forme de comunicare. Dincolo de tehnologiile digitale, în relația profesor-elev vor rămâne întotdeauna foarte importante empatia și umanitatea, chiar dacă suntem online sau în sălile de clasă. Solicitările la care trebuie să răspundă educația nu sunt deloc facile, atât mediul educational traditional, cât şi cel modern fiind obligate să găsească metode şi strategii care să ducă la perfomanţă în educaţie.

BIBLIOGRAFIE

ALBU, G., (2008), *Comunicarea interpersonală,* Editura Universitaria Științele Educației, București,

BĂSU, M., (2016), *Bariere în comunicarea didactică și soluții de îndepărtare a acestora,* Conferinţa Naţională de Învăţământ Virtual, ediţia a XIV-a, Universitatea din Bucureşti și Universitatea din Craiova,

BLÂNDUL, V. (2014). *Bazele educaţiei formale* [*Basys of Formal Education]*. Bucharest: Pro Universitaria Publishing House.

BRADEA, A.,(2007) *Comunicarea didactică*, în Marcu, V., Filimon, L., 2007, *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, ediţia a III-a, revăzută şi adăugită, Oradea, Editura Universităţii din Oradea,

BOTNARIUC, Petre; CUCOȘ, Constantin; ș.a.. **(2020).** *Școala online. Elemente pentru inovarea educației. Raport de cercetare evaluativă.* București, Editura Universității din București,

CRYSTAL, DAVID. (2005). *The Scope of Internet linguistics*. Washington DC: American Association for the Advancement of Science meeting.

CRYSTAL, DAVID. (2006). *The Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press.

CRISTEA, S., (1998), *Dicţionar de termeni pedagogici*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti

CRISTEA, S., (2000), *Dicţionar de pedagogie*, Chişinău-Bucureşti, Grupul Editorial Litera.

CUCOS, C. (coord.), **(1998),** *Psihopedagogie pentru examenele de Definitivare şi grade didactice*, Iaşi, Polirom

CUCOŞ, C., (2002), *Pedagogie***,** Editura Polirom, Iași

DINU, MIHAI. (2007), *Comunicarea. Repere fundamentale*. București: Editura Orizonturi.

DOBRESCU, M. E., **(1998**) *Sociologia comunicării*, Editura Victor, Bucureşti

DRAGAN, I., **(1996)** *Paradigme ale comunicării în masă,* Casa de Editură şi Presă „Şansa” S.R.L., Bucureşti

DRĂGAN, IOAN (2007). *Comunicarea. Paradigme și teorii*. București, RAO.

ISBN: 978-606-37-1157-2